

PRAVA LEKARA

Prim dr Tatjana Radosavljević

PRAVO SLOBODNE PROCENE LEKARA

- **“Primum nil nocere”**
- “cito,tuto et iucide”
- “divinum opus-cedere dolorum”
- “Salus aegroti suprema lex est”
- “svekolika medicina je ljubav”
- “Samo dobar čovek može biti dobar doktor”

PRAVO SLOBODNE PROCENE LEKARA

- Lekarsku profesiju čine veštine, stav, vrednosti i ponašanje, zajedničko svim poslenicima-lekarima. U to je uključen concept znanja i veština, lični integritet, altruizam, poštovanje etičkog kodeksa, predanost i privilegiju samoregulacije struke i pravo na kliničku autonomiju
- Tradicionalno, lekari poštujući princip altruizma, kroz istoriju, pretpostavljaju svoje sopstveno dobro i zdravlje služenju svojim pacijentima. Istovremeno, lekari moraju da se pridržavaju ličnih vrednosti i da zadrže nezavistan profesionalni sud u procesu lečenja pacijenata.
- Samoregulacija profesije, ne može biti i nije "samoprotekcija", kako se često može da implicira u javnosti.

PRAVO SLOBODNE PROCENE LEKARA

Medicinska delatnosti podrazumeva

- -lečenje ili ublažavanje bolesti, telesnih oštećenja ili patnji-terapija
- -sve radnje i postupke kojima je cilj da prepoznaju i otkriju bolesti kod određenih lica, a potom i sam čin njihovog prepoznavanja-dijagnostika
- -predviđanje daljeg toka i krajnjeg ishoda bolesti-prognoza
- -predohrana od bolesti-prevencija

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Medicina je delom nauka, ali i umeće i veština, i nešto što je davno zaboravljeno:
- **LIČNA NADAHNUTOST, INTUICIJA, INVENTIVNOST, JEDNOM REČI ARS MEDICA-UMETNOST.**

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Medicina, i u potpuno tehničkom i naučnom smislu, podrazumeva odnose medju ljudima, a lekarsko ustanovljavanje dijagnoze, davanje saveta i pružanje tretmana uokvireno je moralnim kodeksom.
- **Ciljevi medicine mogu biti da ponekad leči, često pomaže, a uvek uteši.**

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Spremnost lekara i pacijenata da se pridržavaju moralnih vrednosti, kao što su dužno međusobno poštovanje, poštenje, poverenje, saosećanje i opredeljenje za postizanje zajedničkih ciljeva, obično dovode do dubokog etičkog odnosa pacijenta i lekara.
- Medjutim, medicina je i opterećena sudbonosnim rizicima, čije svodjenje na manju meru zavisi od ekonomskih mogućnosti društva i sistemskih istraživanja.
- Lekar medjutim, kome medicinska nauka nudi više različitih metoda ne odlučuje se uvek nužno za onaj metod koji najmanje može da naškodi.

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Naprotiv lekar mora da pruži najbolju, najefikasniju pomoć, čije izgleda na uspeh on jedini može samo da procenjuje a ne može da ih izračuna.
- **“Lečenje se obavlja danas sa znanjem od sutra“**
- **“Medicina je nauka nesigurnosti i umetnost verovatnoće“ - Osler**

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Svaki lekar ima lične vrednosti, stavove ili poglede koji mogu uticati na njegovo tumačenje podataka, čak i emocije koje nerado priznaje, a koje mogu da iskrive objektivnost rasudjivanja, kao što su strah od smrti i invaliditeta, nesimpatisanje određenih tipova osoba ili životnih stilova, rasne i rodne predrasude, predrasude prema starijima, želja za napredovanjem u karijeri, poštovanjem mišljenja kolega ili profitom, što sve može da podrije objektivno kliničko rasudjivanje.

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Odnos između lekara i pacijenata ne odvija se samo prema pravnim pravilima, nego prema pravilima **medicinske etike**.
- Ova etička načela obliku pravne obaveze, određuju njihovu sadržinu i opseg, jer u protivnom medicina bi postala „bezdušna radionica za mehaničke opravke“
- Lekarska etika i pravo se jedno na drugo oslanjaju i međusobno dopunjavaju .U **slučaju pravnih praznina merodavnim se smatra etičko rasudjivanje**.

HIPOKRATOVA ZAKLETVA

*U času kada stupam među članove lekarske profesije
svečano obećavam da ću svoj život staviti u službu humanosti.
Prema svojim učiteljima sačuvaću dužnu zahvalnost i poštovanje.*

Svoj poziv ću obavljati savesno i dostojanstveno.

Najveća briga će mi biti zdravlje mog bolesnika.

Poštovaću tajne onoga ko mi se poveri.

Održavaću svim svojim silama čast i plemenite tradicije lekarskog zvanja.

Moje kolege će biti braća.

*U vršenju dužnosti prema bolesniku neće na mene uticati nikakvi obziri, vera,
nacionalnost, rasa, politika, klasna pripadnost.*

Apsolutno ću poštovati ljudski život od samog početka.

*I pod pretnjom neću popustiti da se iskoriste moja medicinska znanja,
suprotna zakonima humanosti.*

Ovo obećavam svečano slobodno pozivajući se na svoju čast.

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Klinička etika računa na uverenje da čak i kada je zbunjenost velika i emocije jake, lekari, sestre, pacijenti i njihove porodice mogu da rade konstruktivno, da utvrde, analiziraju i razreše većinu etičkih problema koji nastaju u kliničkoj medicini .

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

Moralni principi kliničke etike su:

- Princip poštovanje autonomije pacijenta,
- Princip dobrobiti,
- Princip nenanošenja štete
- Princip pravde.

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Uz to, moraju postojati i određeni standardi ponašanja, koji se nazivaju etički principi ili etička pravila, kao što su Hipokratovo “primi pomoć i ne nanesi štetu, i “princip korisnosti“
- Naime, anglosaksonskoj literaturi možemo naići na pravilo da lekari imaju obavezu da leče pacijente, pa čak i kada su sami u opasnosti.
- Vrlo često i lekari i pacijenti moraju da donose odluke brzo

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

- Sa druge strane, pravila ili standardi lečenja obuhvataju nesporna ili opštevažeća znanja, a medicinska nauka se stalno razvija.
- Postoje osnovni ili bazični standardi (higijena, sterilizacija), ali i opštepriznati medicinski postupci koji su spoznati ili prihvaćeni od svih lekara iste struke ili bar većine.
- Medjutim, zakonodavac ne određuje šta medicinski standard podrazumeva.
- U SAD i Veliko Britanije dokazivanje lekarskih grešaka počiva na poštovanju tzv **protokola lečenja**.

PROTOKOLI LEČENJA I OBAVEZA POŠTOVANJA PROTOKOLA

POJMOVI

- Vodiči dobre prakse
- Klinički putevi
- Protokoli lečenja

NAČIN OBAVLJANJA LEKARSKE DELATNOSTI I OVLAŠĆENJA LEKARA

- Prvi deo koji se odnosi na prestanak prava na samostalni rad, zakonski se još formuliše kao oduzimanje licence i regulisan je ZZZ, Pravilnikom o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licence članovima komora zdravstvenih radnika, Statutom LKS, te Pravilnikom o radu sudova časti LKS

NAČIN OBAVLJANJA LEKARSKE DELATNOSTI I OVLAŠĆENJA LEKARA

LKS ima javno ovlašćenje da privremeno ili trajno oduzime licencu u sledećim slučajevima:

- 1. ako zdravstveni radnik ne obnovi licencu pod uslovima propisanim zakonom
- 2. ako zdravstveni radnik obavlja delatnost na koju mu nije izdata licenca
- 3. ako zdravstveni radnik u obavljanju zdravstvene delatnosti načini stručnu grešku kojom se narušava, odnosno pogoršava zdravstveno stanje pacijenata
- 4. ako je zdravstvenom radniku izrečena jedna od mera privremene zabrane samostalnog rada od strane nadležnog organa komore, zbog teže povrede profesionalne dužnosti i ugleda člana komore u skladu sa zakonom ili statutom komore

NAČIN OBAVLJANJA LEKARSKE DELATNOSTI I OVLAŠĆENJA LEKARA

- 5. ako je pravosnažnom sudskom presudom zdravstveni radnik osuđen za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje profesije zdravstvenog radnika
- 6. ako u obavljanju zdravstvene delatnosti zloupotrebi sredstva zdravstvenog osiguranja
- 7. u drugim slučajevima propisanim zakonom Privremeno oduzimanje licence može trajati od šest meseci do pet godina.

NAČIN OBAVLJANJA LEKARSKE DELATNOSTI I OVLAŠĆENJA LEKARA

- Pod stručnom greškom prema ZZZ, podrazumeva se nesavesno lečenje odnosno zanemarivanje profesionalnih dužnosti u pružanju zdravstvene zaštite odnosno nepridržavanje ili nepoznavanje utvrdjenih pravila i profesionalnih veština u pružanju zdravstvene zaštite, koje dovodi do narušavanja, pogoršavanja, povrede, gubitka ili oštećenja zdravlja ili delova tela pacijenata.

NAČIN OBAVLJANJA LEKARSKE DELATNOSTI I OVLAŠĆENJA LEKARA

- Stručna greška se utrdjuje u disciplinskom postupku pred nadležnim organom komore, odnosno u postupku redovne i vanredne spoljne provere kvaliteta stručnog rada zdravstvenih radnika..
- Komora trajno oduzima licencu zdravstvenom radniku ako je pravosnažnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora zbog teškog krivičnog dela protiv zdravlja ljudi.
- Zdravstveni radnik kome je oduzeta licenca ne može donositi samostalne odluke o lečenju, i mora raditi pod nadzorom.

PRESTANAK PRAVA NA OBAVLJANJE LEKARSKE DELATNOSTI I NEDOSTOJNOST

- Dela koja čine zdravstvenog radnika nedostojnim za obavljanje lekarske profesije navedena su u stavu 4 , kojim se dozvoljava mogućnost disciplinske odgovornosti i za postupke koji nisu neposredno povezani sa obavljanjem zdravstvene delatnosti, kao što su:
- namerno ubistvo, vožnja u pijanom stanju, korupcija, silovanje...
- ovo se formira tokom sudske prakse sudova časti.

**MESTO ETIČKOG ODBORA LEKARSKE KOMORE
SRBIJE U DEFINISANJU NEDOSTOJNOSTI ZA
OBAVLJANJE LEKARSKE PROFESIJE**

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- Kada se pacijent obrati lekaru i zatraži od njega medicinsku pomoć i lekar pristane da pomogne, medju njima se uspostavlja odredjen odnos čiju sadržinu čine odredjena prava i obaveze.
- lekar je dužan da ustanovi vrstu pacijentove bolesti i da preduzme odgovarajuće mere lečennja, a pacijent je obavezan da saopšti simptome bolesti i sledi naloge lekara.

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- Ako lekar ne učini to ,on šteti pacijentu,a ako pacijent ne poštuje obaveze,on škodi sam sebi
Za pravnim regulisanjem ovog odnosa nema potrebe,već ovaj odnos treba prepustiti pravilima medicinske struke i medicinske etike,jedno je od mišljenja u literaturi.
- Ako bi lekar bio zastrašen od zakonske odgovornosti,vrlo malo bi smeo učiniti za svoje bolesnike.
- Drugo mišljenje ,koje zastupaju pravnici jeste **da pravo ne stvara nepoverenje u odnosu lekar pacijent,nego nepoverenje priziva u pomoć pravo.**

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- Ova razlika u nekim zemljama dostiže do strupnja hladnog rata, i postavljanje barijere mišljenja:
- **Dok pravnik logično hladno i sa daljine argumentiše, dotle je lekar prisiljen da donosi brze odluke i da reaguje emocionalno.**
- **Bez te emotivne komponente koja je svojstvena lekaru, pravni odnos između njega i pacijenta jedna da je moguć.**

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

Etički aspekti odnosa lekar-pacijent:

- 1. Samo dobar čovek može biti dobar lekar (Notnagel)
- 2. Poverenje u lekara kao temelj odnosa (lekar je u odnosu na pacijenta u „tipičnom odnosu nadmoćnosti“, ali zato pacijent treba da ima pravo na slobodan izbor lekara.

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- Sa druge strane, lekar može postupati po svoj savesti samo ako slobodno donosi odluke, ne sledeći uputsva viših organa, ali se držeći zakona i medicinske etike
- Lekar ne leči bolest nego bolesnika („I reč je lek“)
- Odnos lekar- pacijent pravno predstavlja vrstu ugovora o lekarskoj usluzi, ili se odnosi na odredjene medicinske postupke.
- **Lekar preduzima u dijagnozi i lečenju pravila medicinske nauke, odnosno standard medicine, i saopštava informacije o njima pacijentu i to čini sa posebnom pažnjom.**

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- Osnovna dužnost lekara je da pacijenta leči, a iz toga priističu i sledeće obaveze:
- 1.obaveza da uslugu izvrši lično
- 2.obaveza da uzima podatke za anamnezu
- 3.obaveza da izvrši pregled, odnosno ispitivanje pacijenta
- 4.obaveza da postavi dijagnozu.

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- Medjutim, pravno, dijagnoza ne mora biti istovetna sa konačnim utvrdjivanjem bolesti i njenih uzroka, nije stalna i nepromenljiva i nego je vremenski uslovljena. U vremenu sa mogu promeniti tok bolesti i tok medicinske nauke.
- Dijagnoza se prilagođjava pojedinim novim momentima, i prilagođjava slici bolesti u toku oboljenja, i ne mora biti konačno završena

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- ◉ 5. Obaveza da postavi indikaciju za terapiju, ili inetervenciju
- ◉ 6. Obaveza da leči pacijenta ,a način lečenja odredjen je zdravstvenom doktrinom
- ◉ 7. Obaveza da se docnije stara o pacijentu
- ◉ 8. Obaveza da postupa po pravilima struke i pažljivo, tj **lege artis** i sa „**pažnjom dobrog stručnjaka**“.

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

- Medjutim, po načelima građanskog prava ako lekar poseduje natprosečne sposobnosti i znanja dužan je da ih upotrebi, a ako prosečni lekar nema neka znanja nema obavezu i nije odgovoran što ih ne primenjuje.

“Onaj ko može više, više je dužan”

- 9.obaveza lekara da vodi i čuva medicinsku dokumentaciju
- 10.obaveza lekar da čuva pacijentovu tajnu

PRAVA I OBAVEZE U OBAVLJANJU LEKARSKE DELATNOSTI

U pravnom smislu pacijent ima sledeće obaveze:

- ◉ **1. Obavezu da plati nagradu za rad, osim ako se ona podmiruje iz zdravstvenog osiguranja**
- ◉ **2. Obavezu da saradjuje sa lekarem**

ODNOS LEKAR PACIJENT

- U odnosu lekar pacijent, koji je regulisan Zakonom o obligacionim odnosima, lekar je dužen da izvršava obaveze iz svoje profesionalne delatnosti postupajući sa pažnjom dobro stručnjaka.
- Sa druge strane, ko može i ume više, mora i da da više. Lekar sa većim znanjem i odgovornošću, ima i veću odgovornost u građanskom pravu: ko može više, više je i dužan.
- Postojeći standard pažnje pruža pravnu sigurnost i lekarima.
- Lekar asistent nije dužan da preispituje dijagnozu nadređenog lekara, osim ako ne primeti da je njegov nadređeni povredio standard pažnje, nastaje njegova obaveza da postavi svoju dijagnozu (primer iz prakse).
- Lekar dakle mora i ono što ne može, zbog moralne i pravne dužnosti, ali dostojanstva svoje profesije, a ponekad se odlučuje na neizvesne, i riskantne poduhvate.

ODNOS LEKAR PACIJENT

- Ako pri tome pokaže tzv potrebnu pažnju, ne može odgovarati za neuspeh dela niti za štetna dejstva. U tom smislu je medicinskom pravo obogatilo pravosudni sistem tzv pravom pacijenta na informisani pristanak.
- Sa druge strane pogoršanje zdravlja ili smrt pacijenata za vreme operacije sami po sebi nisu razlog da se medicinski zahtev smatra protivpravnim.
- Osobenost ljudskog organizma su tako velike da ishod nije moguće uvek predvideti.
- Lekar često mora da izabere proceduru sa potencijalno najmanjim rizikom lečenja

ODNOS LEKAR PACIJENT

Lekari treba da budu

- ◉ Radoznali
- ◉ Kreativni
- ◉ Inovativni u praksi
- ◉ Sa dovoljno resursa
- ◉ Motivisani da uče
- ◉ Sigurni u vlastitu sposobnost da uče od drugih, dele šta znaju
- ◉ Volja da se uči na greškama

ODNOS LEKAR PACIJENT

- Uporni
- Fleksibilni u razmišljanju
- Nezavisni i kompetentni
- Metodični i disciplinovani
- Logični i analitični
- Refleksivni
- Adaptabilni na promene u sistemu zdravstvene nege
- Odgovorni
- Dobro razvijene komunikacijske veštine
- Učenje prema svojim potrebama

ODNOS LEKAR PACIJENT

- Veština potrage za informacijama
- Visoko uredjene veštine mišljenja
- Metakognitivne veštine („razmišljanje o razmišljanju“)
- Mogućnost razvoja i korišćenja kriterijuma za evaluaciju učenja
- Mogućnost da se učestvuje u promenama
- Mogućnost da se deli dobra praksa i znanje

ODNOS LEKAR PACIJENT

Ključne veštine

- ◉ Interpersonalne veštine i mogućnost komuniciranja
- ◉ Sposobnost rešavanja problema
- ◉ Primenjivanje medicnskog znanja i nauke
- ◉ Briga o pacijentu
- ◉ Korišćenje socijalnog konteksta i konteksta zajednice tokom brige o pacijentu
- ◉ Profesionalizam i etika
- ◉ Učenje i napredovanje bazirano na praksi

ODNOS LEKAR PACIJENT

- Svaki lekar u kontaktu sa pacijentom reaguje pokrenut širokom skalom emocija. To mogu biti:
- Pozitivne emocije kao što su simpatija, nežnost, razumevanje, ali i
- Negativne – grubost, odbojnost, ljutnja
- Emocionalne reakcije koje lekar razvija prema pacijentu zovu se kontratransfer
- Lekar se može ponašati kao: brižljiva majka, zaštitnički roditelj ili stariji brat, autoritativni lik koji ne dozvoljava suprotstavljavanje, osoba koja plaši...

ODNOS LEKAR PACIJENT

PRETERIVANJE:

- Lekar ne želi da vidi koliko je njegov pacijent zaista bolestan
- Pod dejstvom sopstvenog straha može preterati u davanju teških prognoza
- O SVOJIM EMOCIJAMA LEKAR MOŽE DA SAZNA IZ NAČINA NA KOJI RAZGOVARA SA PACIJENTOM, KAKO SE POZDRAVLJA ILI NE POZDRAVLJA SA NJIM, DA LI SE RADUJE ILI LJUTI NA TOK DIJAGNOZE, ITD

I think you'll find
I'm one of the most
empathetic doctors
around.

ODNOS LEKAR PACIJENT

- **DA PRIMERI SVOJ TERAPIJSKI PRISTUP UVAŽAVAJUĆI RAZLIČITE KARAKTERISTIKE LIČNOSTI SVOJIH PACIJENATA I DA POMOGNE PACIJENTU DA SE AKTIVNO UKLJUČI U PROCES LEČENJA**
- **POMOĆ PACIJENTU DA NJEGOVI OBRASCI PONAŠANJA POSTANU MANJE RIGIDNI**
- **DA U SARADNJI SA PACIJENTOM, PRONADJE NAČIN DA SPROVEDE LEČENJE UPRAVO U OKVIRIMA ODBRANA KOJE PACIJENT NOSI**

ODNOS LEKAR PACIJENT

- PAŽLJIVO SLUŠATI BOLESNIKOVE REČI
VELIKA JE VRLINA LEKARA.
- SLABO LEČI LEKAR KOJI NE MISLI I NE
SLUŠA BOLESNIKA
- BOLESNIK NE TREBA BRBLJIVOG
LEKARA.
- ZA PRAVU DIJAGNOZU NIJE DOVOLJNO
POGLEDATI BOLESNIKA, TREBA GA
POSLUŠATI, SASLUŠATI I
LABORATORIJSKI PROVERITI

ODNOS LEKAR PACIJENT

verbalna:

- **REČ**
- –može da da
snagu, sigurnost, oproštaj, pa i da leči -
može da povredi, ponizi, nanese bol
- **REČI PACIJENT MORA DA
RAZUME**
- **-neverbalna komunikacija:**
- –izgled lica, pogled, govor tela, stav i
pokret, čutanje

ODNOS LEKAR PACIJENT

KAKVOG LEKARA TRAŽI VEĆINA PACIJENATA?

- Lekar treba da bude siguran u svoje medicinsko znanje
- Lekar treba da pomaže pacijentu u savladavanju emocionalnih teškoća
- Pacijent treba da za lekara bude osoba a ne slučaj
- Lekar treba da bude diskretan I da iskazuje empatiju
- Emocionalne reakcije pacijenata prema lekaru kao što su sumnjičavost, bes ili ljubav često nemaju nikave veze sa njim kao realnom osobom.

ODNOS LEKAR PACIJENT

- Pacijent treba da kroz verbalnu ili neverbalnu komunikaciju razume svoj problem, ali istovremeno ta komunikacija ima i funkciju terapije.
- Pacijent se oseća vrednovanim, poštovanim i ima osećanje olakšanja, čak i kada se radi o najtežim vestima.
- Sa druge strane i lekar razvija emocionalne reakcije, koje mogu biti pozitivne: simpatija, nežnost, razumevanje, ali i negativne: grubost, odbojnost, ljutnja.
- O svojim emocijama lekar može da sazna iz načina na koji razgovara sa pacijentom, kako se pozdravlja ili ne pozdravlja sa njim, da li ga raduje ili ljuti tok dijagnoze, i sama dijagnoza.

ODNOS LEKAR PACIJENT

Zakon o zdravstvenoj zaštiti

- -dužni su da se pridržavaju opštih akata zdravstvenih ustanova koji se odnose na uslove boravka i ponašanja u njoj
- -ukoliko pacijent prekine lečenje i pored upozorenja lekara dužan je da se o tome pismeno izjasni,ili se sačinjava službena beleška
- -aktivno učestvovanje u zaštiti, očuvanju i unapredjenju svoga zdravlja

ODNOS LEKAR PACIJENT

- -da u potpunosti informiše nadležnog zdravstvenog radnika o istinitim podacima o svom zdravstvenoma stanju
- -da se pridržava uputstava i preduzima mere propisane terapije od strane nadležnog zdravstvenog radnika
- Ukoliko to pacijent ne čini nadležni zdravstveni radnik **može otkazati pružanje dalje zdravstvene zaštite pacijentu izuzev hitne medicinske pomoći**, o čemu obaveštava direktora i beleži razloge za ovo odbijanje u medicinsku dokumentaciju

SAVESNO OBAVLJANJE DUŽNOSTI LEKARA

Iz Kodeksa profesionalne etike LKS

- Časna životna dužnost lekara je da svoju profesionalnu aktivnost obavlja što savesnije, požrtvovanije, humanije i prema svom najboljem znanju, da se posveti zaštiti zdravlja i lečenju ljudi.
- U skladu sa tim ,lekar poštuje ljudski život od njegovog početka do smrti, pruža zdravstvenu delatnost i poštuje ljudsko telo i privatnost i posle smrti.
- Lekarsku pomoć pruža jednako svima, bez obzira na godine života, pol, rasu, nacionalnu pripadnost, veroispovest, društveni položaj, obrazovanje, socijalno poreklo ili drugo lično svojstvo, poštujući ljudska prava i dostojanstvo svakog.

SAVESNO OBAVLJANJE DUŽNOSTI LEKARA

- Zdravstveni radnici ne smeju napustiti radno mesto dok im se ne obezbedi zamena i ako je njihovo radno vreme isteklo, ako bi se time narušilo obavljanje zdravstvene delatnosti i ugrozilo zdravlja pacijenata
- Zdravstveni radnik može odbiti pružanje zdravstvene zaštite ako zdravstvena zaštita nije u skladu sa njihovom savešću ili medjunarodnim pravilima medicinske etike (prigovor savesti), o čemu obaveštava nadredjenog. Ovo pravo ne važi za pružanje hitne pomoći.

SAVESNO OBAVLJANJE DUŽNOSTI LEKARA

- Zdravstveni radnik mora da uredno vodi medicinsku dokumentaciju, evidentirajući sve medicinske mere koje su preduzete nad pacijentom.
- Obaveštavaju pacijenata o prirodi i toku intervencije u cilju dobijanja njegovog pristanka na istu.
- Stalno se stručno usavršavaju, radi održavanja i unapredjenja rezultata rada, i radi produžavanja važenja licence

ODNOSI LEKARA MEDJU SOBOM

Regulisani su kodeksom profesionalne etike LKS

- 1.Zasnivaju se na korektnosti,iskrenosti,poštovanju i razmeni iskustava
- 2.Časni lekar se odnosi prema kolegama onako kako bi želeo da se oni ponašaju prema njemu
- 3.poštuje svoje učitelje,a mladima služi za ugled
- 4.brani kolegu koji je neopravdano napadnut i poštuje načelo solidarnosti

ODNOSI LEKARA MEDJU SOBOM

- **5.RAZLIKE U MIŠLJENJIMA NE TREBA DA IZAZIVAJU SPOROVE**
- 6.Lekarskom pozivu strane su uvrede,klevete,omalovažavanje ,neopravdana i u laičkoj javnosti izrečena kritika kolega.
- 7.O greškama se ne može raspravljati sa rodbinom ,bolesnikom,ili sredstvima javnog informisanja
- 8.Lekari stručno saradjuju u interesu pacijenata
- 9..U medicini postoji striktna podela rada,ali i saradnja u konzilijumima.

OBAVEZA PRUŽANJA KVALITETNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- Savesnost i humanost uvek su bili i biće vrhovni ideali lekarske etike.
- Najvažnija i prva obaveza lekara jeste ukazivanje pomoći svakom licu kojem je ta pomoć neophodna
- Međutim, Zakonom o zdravstvenoj zaštiti uvodi se i pravo lekara na tzv „**prigovor savesti**“, ukoliko zdravstvena usluga koja se od njega očekuje nije u skladu sa njegovom sa vešću ili sa međunarodnim pravilima medicinske etike. Prigovor savesti se može uložiti tako da ne šteti lečenju pacijenta.

OBAVEZA PRUŽANJA KVALITETNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- Lekari imaju profesionalnu dužnost, I kada interesi profesije i bolesnika to zahtevaju, često se izlažu neposrednim opasnostima po vlastiti život i zdravlje, kao što je opasnost da budu zaraženi ili povredjeni.
- Sa druge strane posebna briga neophodan je element pružanja lekarske nege, a to zahteva i posebnu obazrivost i savesnost, tj savesno postupanje u skladu sa pravilima medicinske struke i nauke.
- Lekar nije čarobnjak, nego običan čovek, pravo na grešku pripada svakom čoveku, a nijedan lekar ne može za sebe reći da nikad neće načiniti grešku

OBAVEZA PRUŽANJA KVALITETNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- Od lekara se uvek očekuje promišljeno i savesno postupanje, dobro pacijenta je meril o (primum non nocere), a dužan je i da se pridržava principa "sigurnijeg puta" u dijagnostici i terapiji. Ako su sve procedure jednako opasne, lekar bira onaj sa najviše izgleda naizlečenje.
- Mišljenje drugog kolege mora da se tretira po principu poverenja, ali ni slepo oslanjanje na tuđu dijagnozu nije dopušteno.
- Ukoliko lekar procenjuje da izvesna metoda lečenja, iz različitih razloga nije u granicama njegovih mogućnosti, dužan je da pacijenta uputi drugom lekaru. Svaki lekar mora spoznati granice svojih mogućnosti.

OBAVEZA PRUŽANJA KVALITETNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- ◉ **Lekar ne treba da zna sve, ali treba da zna šta ne zna**
- ◉ Sa druge strane lekar nema pravo izbora, ne može da bira ni bolest, ni bolesnika, već mora nešto da učini, odluči i preduzme
- ◉ Lekar je takodje dužen da proverava da li se pacijent pridržava terapije, što je recimo vazno kod lečenja tuberkuloze.

ODGOVORNOST LEKARA

Protiv zdravstvenih radnika može biti pokrenuta

- ◉ Stručna,
- ◉ Etička,
- ◉ Kaznena
- ◉ Disciplinska odgovornost

ODGOVORNOST LEKARA

- Stručna greška se utvrđuje u disciplinskom postupku pred nadležnim organom komore, odnosno u postupku redovne ili vanredne spoljne provere kvalitet stručnog rada zdravstvenih radnika.
- Uslov da bi zdravstveni radnik uopšte dobio licencu, jeste da pravosnažnom sudskom odlukom nije osuđen za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje zdravstvene delatnosti, odnosno da pravosnažnom sudskom odlukom nije osuđen na kaznu zatvora zbog teškog krivičnog dela protiv zdravlja ljudi (Član 195 ZZZ).
- Po članu 198. komora zdravstvenom radniku trajno oduzima licencu ako je zdravstveni radnik pravosnažnom sudskom odlukom osuđen na kaznu zatvora zbog teškog krivičnog dela protiv zdravlja ljudi.

